

Deniz Banoğlu (22 Mayıs 1940-28 Şubat 2021)

İstanbul Kız Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. Alman Akademik Değişim Bursu (DAAD) ile iki yıl Köln Üniversitesi'nde okudu. Bu üniversitede tezini hazırladı.

Gazetecilik mesleğine 1964 yılında *Hürriyet* gazetesinin ikinci yayın organı olan *Yeni Gazete*'de başladı. *Hayat Mecmuası* ve *Tercüman* gazetesinde çalıştı, Akbank Kültür Sanat Danışmanı olarak on yıl süreyle *AKKADIN* dergisini çıkardı.

Almanya'daki Türk çocuklarının eğitimi konusunda Almanya'nın beş kentinde yaptığı araştırması ile 1975 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin "Araştırma Dalında Birincilik" ödülünü aldı.

Suna Korat: Bir Yalnız Diva; Türkiye'm Yazıları (makaleler); *Bir Şey* (şiir), eserlerinden bazılarıdır.

Banoğlu'nun *Yıldızın Parladığı Tarihsel Anlar* çevirisi ilk olarak 2013 yılında Yordam Kitap tarafından yayınlanmıştır.

STEFAN ZWEIG

YILDIZIN
PARLADIĞI
TARİHSEL ANLAR

ON DÖRT TARİHSEL MİNYATÜR

TÜRKÇESİ
DENİZ BANOĞLU

yordam
edebiyat

Yordam Edebiyat: 160 • Yıldızın Parladığı Tarihsel Anlar • Stefan Zweig

ISBN 978-605-5541-86-6 • *Türkçesi:* Deniz Banoğlu

Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni:* Gönül Göner

Birinci Basım: Nisan 2013 • *İkinci Basım:* Ağustos 2014

Üçüncü Basım: Ekim 2016 • *Dördüncü Basım:* Nisan 2026

© Deniz Banoğlu, 2012; © Yordam Kitap, 2012

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)

Kuloğlu Mahallesi Altıpatlar Sokak Çubukçu Çıkmazı No.1/A Beyoğlu-İstanbul

Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com

www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat

www.instagram.com/yordam.edebiyat

Baskı: Pasifik Ofset (Sertifika No: 44451)

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1

Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2

34310 Haramidere / İstanbul

Tel: 0212 412 17 77

YILDIZIN
PARLADIĞI
TARİHSEL ANLAR

ON DÖRT TARİHSEL MİNYATÜR

TÜRKÇESİ
DENİZ BANOĞLU

STEFAN ZWEIG: BİR HÜMANİSTİN SANATÇI OLARAK PORTRESİ

Stefan Zweig, varlıklı bir Yahudi ailenin çocuğu olarak 1881 yılında Viyana'da dünyaya geldi. Yetişme çağında, ailesinin toplum içindeki saygınlığını yükseltecek ciddi bir eğitim alması sağlandı. Felsefe doktorası yaptı; edebiyat, psikiyatri ve müzikle ilgilendi. Akademik eğitimin yanı sıra, Viyana'nın zengin, kozmopolit kültüründen alabildiğine beslendi. İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Latince ve Yunanca biliyordu. Sahip olduğu kültürel donanım Zweig'ı, Batı'nın hümanist geleneğine bağlamış ve 20. yüzyılın birleşik Avrupa idealine doğru yönlendirmiştir.

I. Dünya Savaşı başladığında, Zweig silah taşımayı reddetti ve vatani görevini, Savunma Bakanlığının arşivinde hizmet vererek yerine getirdi. Çok geçmeden, arkadaşı Fransız yazar Romain Rolland gibi barış yanlısı bir politik tutumu benimseyerek Avusturya'yı terk etti ve savaşın sonuna dek İsviçre'de kaldı. Zweig barış fikrini savunmayı yaşamı boyunca sürdürecektir, ne var ki savaş tamtamlarının kulakları sağır ettiği dünyada barış ve sağduyu çağrısı yankı bulmayacaktı.

İlk dünya savaşını izleyen 1920'li yıllar, Stefan Zweig'ın yazarlık kariyerindeki en verimli dönemidir. Edebiyata şi-

irle başlamış ve ilk şöhretini Baudelaire, Verlaine gibi şairlerden yaptığı çevirilerle sağlamış olsa da, bu dönemde yazdığı uzun ve kısa öyküler ile usta bir yazar olduğunu kanıtlamıştır. *Korku* (1920), *Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu* (1922), *Amok* (1922), *Bir Kalbin Ölümü* (1927), *Karışık Duygular* (1927), *Bir Kadının Yirmi Dört Saati* (1927), *Sahaf Mendel* (1929) gibi çoğu uzun öykü (*novella*) türündeki anlatıları bugün 20. yüzyıl klasikleri arasında sayılıyor.

Zweig'in karakter yaratma ve karakterlerinin ruhsal gerilimlerini aktarma becerisini Freud'la olan dostluğuna ve onun kurucu teorisine borçlu olduğu hep söylene gelmiştir. Öte yandan, hikâye anlatıcılığındaki mahareti ve daha ilk sayfalarda yükselttiği gerilimi anlatının sonuna dek dorukta tutabilme ustalığıyla da benzersizdir. Pek çok eserinin sinemaya uyarlanmış olduğunu, iç ve dış "çatışma"ları yansıtmada ne denli başarılı olduğunun bir ispatı olarak belirtelim.

Zweig, biyografi türünde de çok sayıda eser üretmiş; tarih, felsefe ve edebiyat alanındaki araştırmalarını renkli ve şiirsel üslubuyla bezeyerek pek çok ünlü şahsiyetin hayatını kalemiyle canlandırmıştır. Biyografisini yazdığı ünlüler arasında Nietzsche, Erasmus, Montaigne gibi düşünürler; Marie Antoinette, Maria Stuart gibi kraliçeler; Balzac, Dickens, Dostoyevski, Stendhal, Tolstoy gibi edebiyat dehaları bulunmaktadır. Deneme tarzında yazdığı *Yıldızın Parladığı Tarihsel Anlar* (1927) başlıklı kitabında, tarihe mal olmuş on iki kişinin hayatlarından kısa kesitleri minyatür gibi işlemiştir.

1933'te Nazilerin ateşe attığı kitaplar arasında Stefan Zweig'in yazdıkları da bulunuyordu. Zweig 1934 yılında Avusturya'yı bir kez daha terk etmek zorunda kaldı ve

İngiltere'ye yerleşti. Hitler ordularının Fransa'yı işgalinden sonra Atlantik'i geçerek ABD'ye, oradan da Güney Amerika'ya gitti. Son büyük eserlerinden *Merhamet* (1939) ile ölümünden sonra yayımlanan *Satranç Ustası* (1942), Zweig'in ikinci eşi Lotte ile birlikte oradan oraya sürüklendiği bu ümitsiz yılların ürünüdür.

Lotte ve Stefan Zweig, 1940 yılının Ağustos'unda Brezilya'nın Rio de Janeiro kenti yakınlarına yerleşmeye karar verdiler. Burada tamamladığı ve Avrupa'nın savaş öncesi kültürel hayatını, özellikle de Viyana'yı anlattığı otobiyografik metin *Dnn Dünyası* (1942), Zweig'in en son yapıtı oldu. O, Avrupa'nın kendini imha ettiğine ve bir daha eski haline asla dönemeyeceğine inanıyordu. 22 şubat 1942'de Lotte ile veda notlarını yazdılar, çok miktarda ilaç alarak son uykularına daldılar. Uzun yıllar sonra başka bir yazar (Clive James), Zweig'in, "hümanizmin tecesm etmiş hali, canlı bir rneği" olduğunu söyleyecekti. Yazık ki temsil ettiği hümanist değerler ölürken dünyada savaş cinneti, faşizm ve hoşgörüsüzlük hâlâ sürüyordu.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	13
ÖLÜMSÜZLÜĞE KAÇIŞ Pasifik Okyanusu'nun Keşfi, 25 Eylül 1513	15
BİZANS'IN FETHİ 29 Mayıs 1453	43
GEORG FRIEDRICH HÄNDEL'İN YENİDEN HAYATA DÖNÜŞÜ 21 Ağustos 1741	73
BİR GECELİK DÂHİ Marseillaise, 25 Nisan 1792	99
WATERLOO'DA DÜNYAYI DEĞİŞTİREN AN Napolyon, 18 Haziran 1815	117
MARIENBAD AĞIDI Goethe, Karlsbad ile Weimar arasında 5 Eylül 1823	135
ELDORADO'NUN KEŞFİ J. A. Suter Kaliforniya, Ocak 1848	147
KAHRAMANLIK AN'I Dostoyevski Petersburg, Semyonovski Meydanı 22 Aralık 1849	159

OKYANUSU AŞAN İLK SÖZ

Cyrus W. Field, 28 Temmuz 1858 169

TANRI'YA SİĞİNİŞ

Lev Tolstoy'un Tamamlanmamış Dramı

“Ve Karanlıkta Bir Işık Parlıyor” İçin Bir Sonsöz

1910 Ekim sonu 195

GÜNEY KUTBU İÇİN MÜCADELE

Kaptan Scott, 90. Enlem, 16 Ocak 1912 233

MÜHÜRLÜ TREN

Lenin 9 Nisan 1917 255

CİCERO 269

WILSON BAŞARAMIYOR 297

ÖNSÖZ

HİÇBİR sanatçı günlük yaşantısının yirmi dört saati boyunca yaratıcı değildir; en önemli ve kalıcı olan başarılarını, ona ilham gelen ender anlara borçludur. Gelmiş geçmiş tüm zamanların en büyük yazarı ve anlatıcısı olarak hayranlık duyduğumuz tarih de, her zaman yaratıcı olmamıştır. Goethe'nin derin bir saygıyla tarih adını verdiği "Tanrı'nın bu gizemli atölyesi"nde pek çok sıradan ve gündelik olay yaşanmıştır. Tıpkı sanatta ve hayatta olduğu gibi, tarihte de unutulmaz ve yüce anlar pek nadirdir. Bu olağanüstü anlar, çoğu zaman bir kronik yazarının sabırlı çalışması gibi arka arkaya dizilerek çağlar boyu uzayıp gidecek bir zincirin halkalarını oluşturur, çünkü her gerilimin bir hazırlık süresine ihtiyacı vardır, her gerçek olayın gelişmesi zaman alır. Bir deha ancak milyonlarca insan arasından ortaya çıkar, gerçek bir tarihsel an'ın, yıldızın parladığı tarihsel bir an'ın ortaya çıkması için de milyonlarca saatin geçmesi gerekir.

Ama sanat alanında bir deha ortaya çıktığında, etkisi çağlar boyunca sürer; dünyanın gidişine yön veren bir an, onlarca ve yüzlerce yıl belirleyici olur. Tüm atmosferdeki elektriğin bir paratonerin tepesinde toplanması gibi, bir sürü olay da zaman diliminin en küçük aralığında birikir. Başka zamanlarda yavaş, sakin ve huzur içinde art arda ve yan yana geçip giden olaylar, tek bir anda yoğunlaşır ve o an her şeyi belirleyerek yönlendirir. Evet, tek bir "hayır" sözünün zamanından erken ya da geç söylenmesi, bu bir tek an'ı

yüzlerce nesil için bir daha geri getirilemez kılar ve bu an bir bireyin, bir ulusun ve hatta bütün insanlığın yazgısını belirler.

Çağlar boyu sürececek bir oluşumun tek bir tarihe, saate ve çoğu zaman da yalnızca bir dakikaya sığdırıldığı böylesi trajik ve yazgıyı belirleyen anlara bireylerin yaşamında ve tarihin akışı içinde pek sık rastlanmaz. Bu kitapta, yıldızın parladığı böyle birkaç an'ı –tarihin akışını değiştiren bu anlara, geçmişin karanlığı üzerinde yıldızlar gibi parlayıp kalıcı oldukları için, bu adı vermeyi uygun buldum– değişik dönemler ve bölgeler arasından seçip anımsatmaya çalıştım. Olayların görünürdeki ya da içlerinde saklı gerçekliği, hiçbir şekilde kendi hayal gücümü kullanarak değiştirmeyi ya da güçlendirmeyi denemedim. Çünkü tarihin, her şeyiyle mükemmel bir şekilde oluşan o ilahi anlarda, yardıma uzanan ellere ihtiyacı yoktur. Tarih gerçek bir yazar ve dram anlatıcısı olarak görevini yaparken, hiçbir yazar onu aşmaya kalkışmamalıdır.

ÖLÜMSÜZLÜĞE KAÇIŞ

PASİFİK OKYANUSU'NUN KEŞFİ
25 EYLÜL 1513

Bir Gemi Donatılıyor

KOLOMB, Amerika'yı keşfinden döndüğünde, Sevil ve Barselona'nın kalabalık caddelerinde düzenlenen zafer alanında bir yığın değerli ve ilginç şeyi halkın önüne sermişti; o güne kadar kimsenin bilmediği bir ırkın kırmızı derili insanlarıyla hiç görülmemiş hayvanlar, çığıllıklar atan renkli papağanlar, hantal tapirler, bir süre sonra Avrupa'yı kendilerine vatan edinecek olan ilginç bitkiler ve meyveler, hintbuğdayı, tütün ve Hindistan cevizi sunmuştu onlara. Sevinç gösterileri yapan kalabalık, hepsini de merak ve hayranlıkla seyrediyor, ama bunların içinde kral ve kraliçeyle akıl hocalarını en çok heyecanlandıran, altınla dolu birkaç küçük sandıkla minik bir sepet oluyor. Kolomb Yeni Hindistan'dan fazla altın getirmemişti, ora yerlileriyle değiş tokuş yaptığı ya da yağmaladığı birkaç ziynet eşyasıyla küçük altın külçeler, birkaç avuç dolusu da altın, altından çok altın tozu; tüm ganimet birkaç yüz duka altını basmaya yeterdi olsa olsa. Ama inanmak istediğine her zaman körü körüne inanan ve Hindistan'a deniz yolundan ulaşarak bu konuda da haklı çıktığını kanıtlayan dâhi Kolomb, abartılı bir coşkuyla bu gördüklerinin sadece ufacık bir örnek olduğuna dair palavralar atıyor. Güvenilir kaynaklardan aldığı bilgilere göre, yeni adalarda çok miktarda altın vardı; bu paha biçilmez değerdeki maden bazı alanlarda, ince toprak tabakasının altında düz plakalar halinde yatıyordu. Toprak basit bir kürekle kazılarak kolayca çıkarılabilirdi. Üstelik daha güneye gidildiğinde öyle devletler varmış ki, krallar kadehlerini altın fiçılardan doldururlarmış ve oralarda altına verilen değer, İspanya'da kurşuna verilen değerden daha azmış. Devamlı para sıkıntısı çeken kral, kendisine ait olan bu yeni altın ülkesinin hikâyesini kendinden geçercesine dinliyor, çünkü Kolomb'u, anlattıklarından ve verdiği sözlerden kuşkulanan kadar tanımıyorlar, nasıl bir

çılgın olduğunu da bilmiyorlar henüz. Hemen ikinci yolculuk için büyük bir filo donatılıyor, hem bu kez mürettebat oluşturmak için davulculara ve çığırtkanlara da ihtiyaç yok. Yeni keşfedilen altın ülkesinde altının çıplak elle toplandığı haberi, bütün İspanya'yı yerinden oynatıyor, âdeta çıldırtıyor ve yüzlerce, binlerce insan El Dorado'ya, o altın ülkesine gitmek üzere akın ediyor.

Ama bütün kentlerden, köy ve kasabalardan akın eden bu ihtiras seli ne kadar da hüüzün vericidir aslında. Çünkü, sadece hanedan armalarını daha göz alıcı bir şekilde yaldızlamaya hevesli gerçek soylular, gözü pek macera düşkünüleri ve cesur askerler değil, İspanya'nın ne kadar iti kopuğu varsa hepsi Palos'a ve Cadiz'e akıyor. Altın ülkesinde daha kârlı işler arayan damgalı hırsızlar, eşkıyalar ve yol kesiciler, alacaklılarından kaçan borçlularla şirret karılarından kurtulmak isteyen kocalar, umudunu yitirenler ve işleri sarpasaranlar, İspanyol adli makamları tarafından arananlar, bütün bu insanlar filoya katılmak üzere başvuruyor; bir çırpıda zengin olmak isteyen ve bu uğurda her türlü zorbalığa, her türden suç işlemeye kararlı, yaşamdan umudu kesmiş insanlardan oluşan çılgın bir güruh. O ülkelerde toprağa bir kazma attın mı, karşına parlayan altın külçeleri çıkacağını söyleyen Kolomb'un çılgın hayallerini birbirlerine öyle ballandırarak anlatıyorlar ki, yolcular arasındaki varlıklı kişiler, bu değerli madeni bir an önce koca kitleler halinde kapıp götürebilmek için uşaklarını ve katırlarını da alıyorlar yanlarına. Bu keşif filosuna katılamayanlar ise başka bir yola başvurmak zorunda kalıyor; bir an önce altına ulaşmak, altınları, daha çok altını, en çok altını kapmak hırsıyla, kralın iznini bile almaya gerek duymayan bu gözü dönmüş serüven düşkünüleri gemileri kendi olanaklarıyla donatıyorlar ve böylece İspanya, başına dert olan bütün bu insanlardan ve en tehlikeli ayaktakımından bir anda kurtulmuş oluyor.

Espanola* Valisi, kendi yönetimindeki adaya doluşan bu davetsiz konukları görünce dehşete düşüyor. Gemilerle gelen yeni yükler ve serkeşler, her yıl artıyor. Ama gelenler de aynı şekilde hayal kırıklığına uğruyorlar, çünkü ne yollara dökülmüş altına rastlıyorlar, ne de yabancı hayvanlar misali saldırdıkları bahtsız yerlilerin üzerinde bir zerre altın bulup alabiliyorlar. Böylece bu haydut sürüleri sokaklarda sürtüp aylak aylak dolanarak hem kadersiz yerliler hem de vali için tam bir kâbus oluyorlar. Valinin, onlara yerleşmeleri için toprak gösterip hayvan dağıtması, hatta her birine yetecek miktarda, örneğin altmış yetmiş kadar yerliyi köle olarak verip sömürge düzenine katmaya uğraşması da sonuç vermiyor. Zira yüksek soylular da, bir zamanların çapulcuları da çiftçilikten anlamıyorlar. Onlar buraya buğday ekmek ve sürü gütmek için gelmediler ki; tohum ve ekimle ilgilenecekleri yerde, zavalı ada halkına eziyet ediyorlar –birkaç yıl içinde hepsinin kökünü kurutmuş olacaklar– ya da batakhanelerde, haydut yataklarında vakit öldürüyorlar. Kısa bir süre sonra çoğu öyle bir borç yükünün altına giriyor ki, önce sahip oldukları çiftlikleri, ardından da paltolarıyla şapkalarını ve sırtlarındaki son gömleği de satmak zorunda kalıyor ve tüccarlarla tefecilerden bir türlü yakalarını kurtaramıyorlar.

Adanın saygın bir kişisi olan hukukçu Martin Fernandez de Enciso'nun 1510 yılında, kolonisinin yeni mürettebatıyla bir gemiyi donatarak “terra firma”daki** sömürgelerinin yardımına koşması, Espanola'da işi ters giden herkes tarafından bu nedenle sevinçle karşılanıyor. İki ünlü maceraperest, Alonzo de Ojeda ile Diego de Nicuesa, Panama Boğazı ile Venezuela sahillerine yakın bir yerde sömürge kurmak üzere 1509 yılında Kral Ferdinand'dan icazet almışlar ve biraz da aceleyle getirerek buraya Castilia del Oro, Altın Kastilya adı

* Daha sonra San Domingo ya da Haiti adası olarak adlandırılmıştır. –çev.

** Yeryüzü kararları, Latince. –çev.

nı vermişlerdi; kulağa hoş gelen bu isimle mest olan ve safsalara âdeta gözü kapalı inanan dünyadan habersiz hukukçu, varını yoğunu bu işe yatırmıştı. Ama Uraba Körfezi'nde yeni kurulan San Sebastian sömürgesinden ne yazık ki altın gelmiyor, umutsuz yardım çılgınlıkları duyuluyor yalnızca. Gemi mürettebatının yarısı yerlilerle savaşlarda, diğer yarısı ise açlıktan yaşamını yitiriyor. Enciso yatırdığı parayı kurtarmak için, servetinin geri kalan kısmını da gözden çıkarıyor ve yeni bir yardım ekibi donatıyor. Enciso'nun askere ihtiyacı olduğu haberi duyulur duyulmaz, Espanola'nın işe yaramaz umutsuz insanları, bunu fırsat bilip onunla birlikte adadan uzaklaşmak istiyorlar. Sadece uzaklaşmak. Sadece alacaklılardan ve göz açtırmayan uyanık validen uzaklara kaçmak. Ama alacaklılar da istim üzerindeler. Bu yüzden, borçluların bir daha gelmemek üzere sıvışacaklarını anlayınca hemen valiye koşarak, kendisinin özel izni olmadan kimseyi bırakmaması ricasında bulunuyorlar. Vali isteklerini kabul ediyor. Sıkı bir kontrol uygulanıyor, Enciso'nun gemisi limanın dışında kalıyor, hükümete ait botlar devriye gezerek izni olmayanların güverteye çıkmasını önlüyor. Ve onurlarıyla çalışmayı ya da borçlu yaşamaktansa ölümü yeğleyen bu umutsuz insanlar, kendilerini almadan yelkenlerini şişirerek yeni serüvenlere doğru yola çıkan Enciso'nun gemisini sonsuz bir hüznün ve öfkeyle izliyorlar.

Sandıktaki Adam

Enciso'nun gemisi Espanola'dan Amerika kıtasına doğru pupa yelken yol alıyor, adanın son çizgileri mavi ufukta yavaş yavaş kayboluyor. Sakin bir yolculuk bu, önce olağanüstü bir şey görülüyor, sadece güçlü kuvvetli, muhteşem bir buldog köpeği –ünlü buldog köpeği Becericco'nun yavrusu, o da Leoncico adıyla meşhur oldu– güvertede durmadan ora-

ya buraya koşuşturuyor ve her yeri kokluyor. Kimse bu heybetli hayvanın kime ait olduğunu ve gemiye nasıl geldiğini bilmiyor. Sonunda köpeğin, geminin limandan ayrıldığı son gün güverteye getirilen kocaman bir erzak sandığının çevresinde dolanıp durması dikkat çekiyor. Ama řu işe bakın, sandık beklenmedik bir anda kendiliğinden açılıyor, içinden tıpkı Kastilya'nın aziz Santiago'su gibi, kılıç, kalkan ve miğferle tepeden tırnağa donanmış, tahminen otuz beş yaşlarında bir adam çıkıyor. Vasco Nunez de Balboa adındaki bu adam, böylece şaşılısı cesaretinin ve becerikliliğinin ilk denemesini yapmaktadır. Kendisi Jeres de los Caballeres'de soylu bir ailenin çocuğudur, sıradan bir asker olarak Rodrigo de Bastidas'la birlikte yeni dünyaya yelken açmış ve yolunu şaşırıp epey dolaştıktan sonra gemisiyle Espanola'da karaya çıkmıştır. Vali, Nunez de Balboa'yı akıllı uslu bir sömürgeci yapmak için boşuna uğraşmıştı; birkaç ay sonra kendisine verilen araziyi yüzüstü bırakmış ve öyle bir iflas etmişti ki, alacaklılardan yakasını nasıl kurtaracağını bilemez hale gelmişti. Ama diğer borçlular sahilde, kendilerine Enciso'nun gemisine binme olanağı vermeyen hükümet botlarına yumruklarını sıkarak seyirci kalırken, Nunez de Balboa boş bir erzak sandığına saklanıp kendini elden ele güverteye taşıtarak, Diego Kolomb'un nöbetçi kordonunu cesurca aşmış oluyor ve yolculuğun heyecanlı kargaşasında kimse bu yüzsüzce hilenin farkına bile varmıyor. Ancak geminin sahilten iyice uzaklaştığına ve sırf kendisi için geri dönmeyeceğine kanaat getirince, kaçak yolcu ortaya çıkıyor. İşte şimdi burada.

“Bachiller”* Enciso bir hukuk adamıdır ve çoğu hukuk âlimleri gibi romantizmle pek arası yoktur. Yeni sömürgecinin Alcalde'si, yani polis müdürü olarak, oradaki dolandırıcılara ve karanlık kişilere göz açtırmaya da niyetli değil. Bu yüzden Nunez de Balboa'ya onu beraberinde götürmeyi

* *Bakalorya*: Hukuk lisansı yapmış olan. –cev.

asla düşünmediğini ve ister ıssız olsun ister meskûn, önlerine çıkacak ilk adada onu karaya indireceğini sert bir dille açıklıyor.

Ne var ki iş bu raddeye gelmiyor. Çünkü gemi Castilia del Oro'ya doğru yol alırken, karşısına –henüz kimsenin bilmediği ve bu uçsuz bucaksız denizlerde sadece birkaç düzine geminin seyrettiği o zamanlar için bir mucize sayılabilir– ününü bir süre sonra bütün dünyanın duyacağı Francisco Pizarro adında bir adamın idare ettiği, tıka basa mürettebatla dolu bir tekne çıkıyor. Teknedekiler Enciso'nun sömürgesi San Sebastian'dan geliyorlar. Önce bu insanların görevlerini keyfi olarak terk eden asiler olduğu sanılıyor, ama Enciso'yu dehşete düşüren haberi vermekte gecikmiyorlar: Artık San Sebastian diye bir yer yoktur ve bir zamanların sömürgesinden geriye yalnızca onlar kalmıştır; kumandan Ojeda bir gemiyle kaçmış, ellerinde tek direkli iki tekneden başka hiçbir vasıta kalmayan diğerleriye, iki küçük tekneye sığabilmek için ötekilerin birer birer ölüp, sayıları yetmiş kişiye düşene kadar beklemişlerdir. İki tekneden biri de batmıştır üstelik; bu otuz dört adam Castilia del Oro sömürgesinden sağ kalan son insanlardır. Peki, şimdi nereye gidecekler? Enciso'nun adamlarının, Pizarro'nun anlattıklarından sonra terk edilmiş sömürge'nin sıtmalı, feci havasına ve yerlilerin zehirli oklarına boyun eğmeye pek hevesleri kalmıyor; tekrar Espanola'ya geri dönmekten başka çareleri yok. Tam bu tehlikeli anda Vasco Nunez de Balboa birden ortaya çıkarak, Rodrigo de Bastidas'la yaptığı ilk yolculuk nedeniyle, Orta Amerika'nın bütün sahillerini çok iyi bildiğini anlatıyor; anımsadığı kadarıyla, sularında bol altın bulunan bir nehrin kıyısında, bir tarihte Darien adında bir yer bulduklarını, ora yerli halkının da pek bir güler yüzlü olduğunu söylüyor. İşte bu yüzden yeni sömürge, bu felaket bölgesinde değil, orada kurulmalı asıl!

Bütün mürettebat anlatılanları duyunca hemen Nunes de Balboa'yı destekleyip ondan yana çıkıyor. Balboa'nın önerisine uyararak, Panama berzahında, Darien'e doğru dümen kırılıyor. İşe her zamanki gibi önce yerlilerin katledilmesiyle başlanıyor ve ele geçirilen ganimetin arasında altın da olduğu anlaşılınca bu umutsuzlar, burada bir yerleşim kurmaya karar kılarak dinsel bir şükran duygusuyla yeni kente, Santa Maria de la Antigua del Darien adını veriyorlar.

Tehlikeli Yükseliş

Sömürgenin bahtsız maliyecisi Bachiller Enciso, içinde Nunez de Balboa'nın olduğu sandığı zamanında güverteden denize fırlatıp atmadığına çok geçmeden pişman olacaktı, çünkü bu gözü pek adam birkaç hafta sonra bütün yönetimi ele geçiriyor. Bir hukukçu olarak disiplin ve düzen fikriyle yetişen Enciso, o sıralar henüz bulunmayan bir valinin yerine Alcade mayor* sıfatıyla İspanyol tahtı adına sömürgeyi yönetmeyi deniyor ve yoksul bir yerli kulübesinde sanki Sevil'deki adli makamında oturuyormuş gibi hiç yüksünmeden emirler veriyor. O güne kadar henüz kimsenin ayak basmadığı yabancı bir ortamda, İspanya tahtının himayesindedir diye, askerlerin yerlilerden altın alışverişi yapmasını yasaklıyor, bu başıboş, eğitimsiz sürüye yasa ve düzen getirmeye çalışıyor, ama içgüdüleriyle hareket eden bu maceraperest insanlar kırlıç tutan adamdan yana çıkıp, eli kalem tutana başkaldırıyorlar. Çok geçmeden de Balboa sömürgenin hâkimi oluyor: Enciso canını kurtarmak için kaçmak zorunda kalıyor, sonunda kralın düzeni kurmak için görevlendirdiği valilerden Nicuesa gelince, Balboa onun karaya çıkmasını engelliyor ve kralın kendisine verdiği topraklardan kovulan talihsiz Nicuesa, dönüş yolculuğu sırasında boğuluyor.

* İl vali yargıcı ya da yerel yargı görevlisi. -çev.

Şimdi artık Nunez de Balboa, sandıkta saklanan adam, sömürgecinin tek hâkimidir. Ama elde ettiği bu başarıya karşın yine de içi rahat değildir. Çünkü krala açıkça karşı gelmiştir ve atanan valinin kendisi yüzünden ölüme gitmesinin de bağışlanacağını hiç ummuyor. Kaçmış olan Enciso'nun şikâyet etmek üzere İspanya yolunda olduğunu ve krala başkaldırma suçunun er ya da geç adaletin önüne getirileceğini biliyor. Ama yine de tamamen umutsuz değildir: İspanya buradan epey uzakta ve bir gemi okyanusu iki kez geçinceye kadar zamanı var. Gözü pek olduğu kadar da akıllı olan Balboa, haksız yere ele geçirdiği hükümlerliğini olabildiğince elinde tutacak tek bir çareyi arıyor. Bu devirde başarının her türlü cinayeti haklı çıkardığını ve kral hazinesine yapılacak yüklüce bir altın bağıışı sayesinde her suçun unutturulabileceğini ya da hoş görülebileceğini biliyor; ama önce altını bulmalı, çünkü altın güç demek! Francisco Pizarro ile birlikte civardaki yerlileri boyunduruk altına alarak hepsini soyup soğana çeviriyor, bu alışılmış kıyımlar sırasında da büyük bir başarı elde ediyor. Konukseverliklerini haince ve en acımasız biçimde kötüye kullanarak üzerlerine saldırdığı yerlilerin kabile reislerinden olan Careta adında biri tam ölümün eşiğindeyken, kendisine bir teklifte bulunuyor: “Kızılderilileri kendine düşman etmek yerine kabilemlerle bir anlaşma yap, sadakatimin güvencesi olarak da kızımı sana vereyim.” Nunez de Balboa, yerliler arasında güvenilir ve güçlü bir dostu olmasının önemini anında kavrayarak Careta'nın önerisini kabul ediyor ve şaşılacak şey, Kızılderili kıza ömrünün sonuna kadar bağlı kalıyor. Balboa, Careta'yla birlik olup civardaki bütün yerlileri boyunduruğu altına aldığı gibi, onların üzerinde öyle bir otorite kuruyor ki, sonunda kabile reislerinin en güçlüsü olan Comagre'nin saygısını kazanıyor ve onun yanına davet ediliyor.

Bu ziyaret, o güne kadar umutsuz bir serüven düşkünü ve krala başkaldıran cesur bir asiden başkaca bir ünü

olmayan ve Kastilya mahkemelerinin darağacına ya da başının baltayla kesilmesine mahkûm ettiği Vasco Nunez de Balboa'nun hayatında tarihsel bir dönüm noktası oluyor. Kabile reisi Comagre, Balboa'yu, zenginliğiyle göz kamaştıran geniş taş evinde kabul ediyor ve konuğuna, kendisi istemediği halde, dört bin ons altın sunuyor. Ama şaşırma sırası kabile reisine geliyor şimdi. Kabile reisinin neredeyse yerlere eğilerek huzuruna kabul ettiği bu gökyüzü çocukları, kendilerini Tanrı'yla eş değer tutan bu kudretli yabancılar, altını gördükleri anda bütün onurları yerle bir oluyor. Zincirlerinden boşanmış köpekler gibi birbirlerinin üzerine saldırıyorlar, kılıçlar çekiliyor, yumruklar sıkılıyor, çığlıklar atarak çılgınca birbirlerine çullanıyorlar, her biri altından en büyük payı kapma peşinde. Kabile reisi, hayretle ve küçümseyerek bu azgınlığı seyrediyor: Bakışlarında, bir avuç sarı metali, kendi kültürünün maddi manevi tüm değerlerinden çok daha üstün gören uygar insan karşısında, yeryüzünün dört bir yanında yaşayan doğa insanlarının duyduğu sonsuz şaşkınlık seziliyor.

Sonunda kabile reisi onlara dönerek konuşmaya başlıyor, İspanyollar tercümanın çevirdiği sözlere ihtirasla ürpererek kulak kesiliyorlar. Comagre, bir hiç yüzünden birbirinizle kavga etmeniz, böyle sıradan bir metal parçası için hayatınızı zora sokup tehlikeye atmanız ne garip, diyor. Orada dağların arkasında heybetli bir deniz var ve bu denize dökülen bütün nehirler beraberlerinde sürükledikleri onca altını buraya getirir. Orada sizinkilere benzer gemilerde yelken ve küreklerle yolculuk yapan bir halk yaşar ve bu halkın kralları sofralarında altın taslar kullanırlar. Orada bu sarı madenden istediğiniz kadar bulabilirsiniz. Yol tehlikelidir, çünkü orada yaşayan halkın reisleri sizin oraya girmenize kesinlikle izin vermeyecektir. Ama yine de bu yol birkaç günden fazla sürmez.

Vasco Nunez de Balboa'nın kalbi duracak gibi oluyor. Yıllarca hayal ettikleri efsanevi altın ülkesinin izi sonunda bulundu: Kendinden öncekiler, güneyde ve kuzeydeki bütün bölgeleri keşfetmek istemişlerdi, oysa şimdi, eğer kabile reisi doğru söylüyorsa, bu altın ülkesi sadece birkaç günlük mesafede. Aynı zamanda Kolomb, Cabot, Corereal gibi büyük ve ünlü denizcilerin boş yere bulmaya çalıştıkları öteki okyanusun varlığı garanti edilmiş, böylelikle yerküreyi çevreleyen yol da keşfedilmiş olacak. Bu yeni denizi kim ilk defa görür ve kendi vatanı adına sahiplenirse yeryüzünde onun adı bir daha asla unutulmayacak. Ve Balboa bütün suçlarından arınmak ve ölümsüz bir ün kazanmak için ne yapması gerektiğini biliyor artık: Herkesten önce ilk olarak boğazdan geçerek, Hindistan'a giden Mar del Sur'a, Güney Denizi'ne açılacak ve İspanya tahtı adına yeni altın ülkesini ele geçirecektir. Reis Comagre'nin evinde geçirdiği bir saat içinde kaderi belirlenmiştir. Bu maceraperestin rastlantılarla sürüklenen hayatı, o andan itibaren çağları aşan olağanüstü bir anlam kazanmaktadır.

Ölümsüzlüğe Kaçış

Ömrünün yarısına gelmiş ve en yaratıcı yıllarında olan bir insan için, hayatın kendisine yüklediği görevi keşfetmekten daha büyük bir mutluluk yoktur. Nunez de Balboa kendisini nasıl bir tehlikenin beklediğini biliyor: cellat elinde berbat bir ölüm ya da ölümsüzlük! Ama önce yüklü bir para karşılığında kralla uzlaşmayı sağlamalı, daha sonra da işlediği suçu, yani iktidarı zorla ele geçirmiş olmasını kabul ettirerek meşru kılmalıydı. İşte bu nedenle dünün asi adamı, kraliyetin en ateşli tebaası olarak, Espanola'nın Kraliyet Hazine Dairesi Başkanı Pasamonte'ye, sadece Comagre'den aldığı parasal hediye için yasal olarak kra-

la tahsis edilmesi gereken beşte birini vermekle kalmıyor, dünya işlerinden yalnızca bir hukuk âlimi olan Enciso'dan çok iyi anlayan, tecrübeli biri sıfatıyla özel kasasından yük-lüce bir bağışı da ekleyerek, başkandan, kendisini makamında, sömürgenin genel kaptanı olarak onaylamasını rica ediyor. Pasamonte'nin bu konuda hiçbir yetkisi olmamasına rağmen yine de gönderilen altının hatırına, Nunez de Balboa'ya geçici, ama aslında değersiz bir belge gönderiyor. Nunez de Balboa, kendini her yönden garantiye almak için de, krala yaptığı hizmetleri anlatmaları ve kabile reisinden sızdırdığı önemli haberi saraya bildirmeleri için, güvendiği adamlarından ikisini İspanya'ya gönderiyor. Vasco Nunez de Balboa Sevil'e gönderdiği haberde, sadece bin kişilik bir birliğe ihtiyacı olduğunu, bu şekilde Kastilya için, daha önce hiçbir İspanyol'un yapamadığını başaracağını bildiriyor. Yeni denizi keşfetmeyi, Kolomb'un boş yere söz verip de gerçekleştirmediği, sonunda bulunan yeni altın ülkesini, kendisinin, yani Balboa'nun ele geçireceğini taahhüt ediyor.

Her şeyini yitirmiş, isyankâr ve umutsuz bu insan için, şimdi her şey yeniden iyiye gider gibi görünüyor. Ama İspanya'dan gelen ilk gemi, kötü bir haber getiriyor. Varı yoğu gasbedilen Enciso'nun saraya yaptığı şikâyeti çürüt-mek amacıyla, Balboa'nun saraya gönderdiği asi yardımcılarında biri, durumunun tehlikeli, hatta hayatının riskte olduğunu bildiriyor Balboa'ya. Habere göre, dolandırılan "bachiller" Enciso, iktidara zorla el koyan haydutlara karşı İspanyol mahkemesinde açtığı davada, Balboa'yu kendisine tazminat ödemeye mahkûm ettirmiştir. Balboa'yu bu mahkûmiyetten kurtarabilecek olan yakınlardaki Güney Denizi'yle ilgili haber ise henüz yerine ulaşmamıştır, ama kesin olan şudur ki, Balboa'ya başkaldırışının hesabını so-rup onu bulunduğu yerde yargılamak ya da zincire vurup

İspanya'ya geri götürmek üzere bir mahkeme yetkilisi ilk ge-
miyle buraya gelmek üzeredir.

Vasco Nunez de Balboa kaybettiğini anlıyor. Güney De-
nizi ve altın sahiliyle ilgili olarak gönderdiği haber henüz ye-
rine ulaşmadan, hakkında hüküm veriliyor. O kafasını kuma
gömmüş beklerken, diğerleri elbette bu haberden yararlana-
cak, onun hayal edip başaramadığını, herhangi biri gerçekle-
tirecek. Balboa'nun İspanya'dan beklediği bir şey kalmadı ar-
tık. Balboa'nun, kralın yasal valisini ölümüne sürüklediği, polis
müdürünü kendi iradesiyle makamından kovarak görevden
aldığı herkesçe biliniyor; bu durumda yaptıklarının hesabını
cellat kütüğünde vermeyip de sadece hapse mahkûm edilirse,
bu kararı şükrederek karşılamalı. Güçlü dostlarını hesaba
katması da mümkün değil, çünkü artık kendisinin de hiçbir
gücü yok, en sıkı yandaşı olan altının sesi de affedilmesini
garantileyecek kadar güçlü çıkmıyor. Cesareti yüzünden ala-
cağı cezadan onu şimdilik tek bir şey kurtarabilir: Daha ce-
sur olmak! Yargıçlar karaya ayak basmadan ve görevliler onu
yakalayıp zincire vurmadan önce, yeni denizi ve yeni altın
ülkesini keşfederse kurtulabilir. Meskûn toprakların sona er-
diği bu yerde, Balboa için ancak tek bir kaçış yolu mümkün,
onu ölümsüzlüğe götürecek muhteşem bir eylemi gerçekle-
ştirmek.

Nunez de Balboa, bilinmeyen okyanusu fethetmek üze-
re İspanya'dan rica minnet istediği bin adamı ve mahkeme
yetkililerini beklememeye böylece karar veriyor. Birkaç ka-
rarlı adamla, müthiş maceraya atılmanın daha iyi olacağını
düşünüyor. Elleri bağlı, celladın karşısına rezilce sürüklen-
mektense, bütün zamanların en cüretli macerası uğruna
onuruyla ölmek daha iyi! Nunez de Balboa sömürge halkını
bir araya topluyor ve olası güçlükleri onlardan saklamadan,
boğazı geçmeye niyetli olduğunu söyleyerek peşinden ki-
min gelmek istediğini açıkça soruyor. Cesareti, diğerlerini

de yüreklendiriyor. Yüz doksan asker, sömürge eli silah tutanların neredeyse tamamı hazır olduklarını söylüyor. Fazla donanıma gerek duyulmuyor, çünkü bu adamlar zaten sürekli savaşın içinde yaşıyorlar. Darağacından veya zindandan kurtulmak isteyen kahraman ve haydut, maceraperest ve asi Nunez de Balboa, 1 Eylül 1513 tarihinde ölümsüzlüğe doğru yolculuğuna böyle başlıyor.

Ölümsüz An

Panama çevresindeki boğazlardan geçiş, Nunez de Balboa'nun, kızıyla hayat arkadaşı olduğu Kızılderili kabile reisi Careta'nın küçük ülkesi Coyba kasabasında başlıyor; Balboa, daha sonra ortaya çıkacağı gibi, boğazın en dar yerini seçmiyor ve bu bilgisizliği yüzünden de tehlikeli geçişin süresini birkaç gün uzatmış oluyor. Ama bilinmeyen bir ülkeye yapılan böyle cesur bir yolculukta, ikmal ve geri çekilme aşamasında dost bir Kızılderili kabilesinin güvenini kazanmış olmak, onun için her şeyden daha önemli. Heybetli bir buldog köpeği sürüsünün eşlik ettiği, kargılar, kılıçlar, ateş topları ve oklarla donanımlı yüz doksan silahlı askerden oluşan ekip, on büyük kanoyla Darien'den Coyba'ya geçiyor. Müttefik kabile reisi, yük taşımak ve yol göstermek üzere Kızılderilileri onların emrine veriyor ve en cesur, deneyimli maceraperestleri bile zorlayan sarp geçitler arasındaki bu muhteşem yolculuk 6 Eylül günü başlıyor. İspanyollar önce, yüzyıllar sonra Panama Kanalı'nın inşası sırasında bile binlerce insanı ölüme götüren bataklıklardan ve sıtmaya gebe topraklardan, ekvatorun boğucu, insanı âdeta felç eden sıcaklığında geçmek zorundalar. Bilinmezliğe uzanan yabani sarmaşıkların zehirli cangılı ile kaplanmış yolun, daha ilk andan itibaren baltalar ve kılıçlarla temizlenerek açılması gerekiyor. Ekibin öncüleri muazzam bir maden kuyusunu andıran yo-

ğun yeşilliği yarararak arkadan gelenlere daracık bir geçiş yolu açıyorlar, art arda uzun bir sıra halinde dizilen İspanyolların fetih ordusu, yerlilerin ani saldırılarına karşı ellerinde silahlarıyla her an tetikte buradan geçerek gece gündüz yol alıyorlar. Tepesinde acımasız güneşin ışıldadığı dev ağaçların nemli ve boğucu karanlığında, kavurucu sıcaklık giderek bunaltıcı oluyor. Bedenleri ter içinde, susuzluktan çatlayan dudaklarıyla bütün bir ekip, ellerinde ağır silahlarıyla kilometreleri geride bırakarak ilerliyor; sonra birden tufanı andıran yağmur boşanıyor, küçük dereler bir anda çılgınca akan nehirlere dönüşüyor, öyle ki ya bata çıka suları yaracaklar ya da yerlilerin ağaç kabuklarından yapılmış derme çatma asma köprülerinin üzerinden geçecekler. İspanyolların yanında bir avuç mısırdan başka yiyecekleri yok; geceleri uyumadan, aç susuz, çevrelerinde bir sürü kan emici, zehirli böcek ve haşere, dikenlerin parçaladığı elbiseleri ve yaralı ayaklarıyla, gözleri çakmak çakmak olmuş, sivrisinek sokmasından yanakları şişmiş, gündüzleri dinlenmeden, geceleri uykusuz ve tamamen bitkin bir halde yollarına devam ediyorlar. Yolculuklarının daha birinci haftasında ekibin büyük bir bölümü artık bunca gerginliğe ve zorluğa dayanamaz hale geliyor. Asıl tehlikenin bundan sonra beklendiğini bilen Nunez de Balboa, sıtmal hastaların ve yürüyemeyecek durumda olanların geride kalmasını emrediyor. Bu büyük serüvene grubun en seçkin adamlarıyla atılmak istiyor.

Arazi nihayet yavaş yavaş dikleşmeye başlıyor. Bütün tropik zenginliklerini şimdi bataklık ovalara yaymış görünen cangıl aydınlanıyor artık. Ama bu sefer de korunacak gölge kalmadığı için, ekvatorun tepeden vuran yakıcı ve keskin güneşi adamların sırtlarındaki ağır silahları kavuruyor. Bitkin düşen adamlar, iki deniz arasındaki daracık mesafeyi âdeta taştan bir omurga gibi ayıran sıra dağlardaki sarp araziye kısa etaplar halinde ve sık molalar vererek aşıyorlar. Gö-

rüş alanları yavaş yavaş açılıyor, geceleri hava serinlemeye başlıyor. On sekiz gün süren kahramanca bir mücadeleden sonra en büyük zorluk atlatılmış gibi görünüyor; Kızılderili kılavuzlarının söylediğine göre, zirvesinden bakıldığında iki büyük okyanusun, Atlantik Okyanusu ile henüz bilinmeyen ve adı konmamış Pasifik Okyanusu'nun görülebildiği sıradağların yamacı artık önlerinde yükseliyor. Ama doğanın amansız inatçı direncini tam kırmış görünürken, bu sefer yeni bir düşmanla karşılaşıyorlar, civardaki kasabanın yerli kabile reisi, yüzlerce savaşçısıyla, yabancılara geçişi kapatmak üzere ortaya çıkıyor. Nunez de Balboa'nun yerlilerle savaşta epey tecrübesi var. Tüfeklerle ateş açılması yetiyor ve yapay yıldırımla gök gürültüsünün sihirli gücü, yerliler üzerinde etkisini anında gösteriyor. Dehşete düşen yerliler, üzerlerine saldıran İspanyollardan ve buldog köpeklerinden çığlıklar atarak kaçıyorlar. Ama Nunez de Balboa kolay kazandığı bu zafere sevinecek yerde, bütün İspanyol istilacılar gibi acımasızca davranıp boğa güreşleri ve gladyatör oyunları için yedek olarak yanlarına aldıkları bir yığın elleri bağlı savunmasız esiri, aç köpekler sürüsünün önüne canlı canlı atarak parçalatıyor ve başarısını lekeliyor. Nunez de Balboa'nun ölümsüzlüğe kavuşacağı günün öncesindeki son gece, bu iğrenç insan kıymıyla kirlenmiş oluyor.

İspanyol işgalcilerin karakterinde ve davranışında eşine az rastlanır, açıklanması zor bir ikilem. Koyu Hıristiyanlar gibi inançlı ve dindar olan bu insanlar, bütün ruhlarıyla Tanrı'ya seslenirken, aynı zamanda insanlık tarihinin en utanç verici suçlarını yine Tanrı adına işliyorlar. Cesaretin, fedakârlığın ve acılara dayanabilmenin en mükemmel ve kahramanca uygulamalarını gerçekleştirme yeteneğine sahipken, en utanılabilir biçimde birbirlerini aldatıp kendi aralarında savaşıyorlar, ama bu rezilliklerin bir yerinde ince bir onur duyguları, üstlendikleri görevin tarihsel ulviliğine ya-

kışır muhteşem, hayranlık uyandıran bir anlayışları da var. Bir önceki akşam elleri bağlı savunmasız, masum esirleri gözü dönmüş köpeklerin önüne atan ve ağızlarından belki de hâlâ bulaştıkları insan kanı damlayan bu vahşi hayvanları büyük bir keyifle okşayan aynı Nunez de Balboa, yaptığı işin insanlık tarihindeki önemini çok iyi biliyor ve karar anında, bütün zamanların unutulamayacak o eşsiz tavırlarından birini takınıyor. Bu 25 Eylül'ün dünya tarihinde unutulmaz bir gün olacağını biliyor ve gözünü daldan budaktan sakınmayan bu katı serüven adamı, bütün zamanları aşacak olan görevinin değerini ne kadar iyi kavradığını, İspanyollara has o muazzam heyecanı ortaya koyuyor.

İşte Balboa'nun muhteşem tavırları: Etrafın kana bulandığı günün akşamında, yerlilerden biri ona yakındaki bir tepeyi gösterip yukarıya tırmanıldığında buradan henüz kimsenin bilmediği denizin, Mar del Sur'un görülebileceğini söylemişti. Balboa hemen harekete geçiyor. Ekibindeki adamlardan yaralıları ve halsiz düşenleri talan ettikleri köyde bırakıyor, yürüyecek durumda olanlara ise -Darren'den yola çıktıklarında yüz doksan kişi olan ekipten geriye sadece altmış yedi kişi kalmıştır- dağa tırmanmalarını emrediyor. Sabah saat ona doğru dağın yakınına varıyorlar. Sadece küçük, çıplak bir tepeciği tırmandılar mı, önlerinde uçsuz bucaksız bir manzara uzanacak.

Tam o anda Balboa ekibine durmalarını emrediyor. Arkasından kimse gelmeyecek, çünkü henüz kimsenin bilmediği ve adını koymadığı okyanusu ilk kez göreceği bu an'ı kimseyle paylaşmak istemiyor. Yerküremizin iki dev okyanusundan birini, Atlas Okyanusu'nu geçtikten sonra, şimdi de bir sonrakini, bilinmeyen Pasifik Okyanusu'nu da, tarihte tek başına ve yalnız gören ilk İspanyol, ilk Avrupalı, ilk Hıristiyan olmak ve hep de öyle kalmak istiyor. İçinde yaşadığı o muhteşem an'ın heyecanıyla yüreği çarparak, sol